

dobra. Ali oče so bili stanovitni. Ker sam pečeš, napeci zase, zame bodo mati. Če pa nočeš tako, leži rajše in ne motaj se krog matere, kedar bodo pekli. Torej kako bo? Ali boš lepo mirno ležal in bova jedla oba materine potice, ali pa vstaneš in pečeš sam zase?

Niko si je izbral posteljico in materine potice. In prav ima. Kaj bi se otrok vtikal v to, česar ne vé in ne zna!

F. S. Finžgar.

Lep vzgled.

Cesta prazna že postaja,
Lega k zemlji mrak in hlad,
Cesar Franc se še sprehaja,
Častnik mu druguje mlad.

Reven se pogreb približa,
Krsto nesejo možje,
Ni pogrebcev in ni križa,
Še zvonovi vsi molče.

Častniku de milo cesar
»Glej, tu reveža nesó,
Spremiva ga na gomilo.
Ker ž njim drugi ne gredó.

Jaz sem vsem podložnim oče,
I prosjak otrok je moj,
Kdor me spoštovati hoče,
Za sprevedom tem z menoj.«

Kdor pogrebce zdaj zagleda,
Sam v spreved se uvrsti,
Boli, ko vsakoršna beseda
Ta cesarjev vzgled uči.

In na grobu še pomoli
Cesar Franc za reveža,
Z njim pogrebci vsi okoli
Molijo iz srca dna.

—va.

Očetov korobač in materina kuhalnica.

Ganeza Tepenčiča stariši so imeli svojo hišo. Tudi nekoliko polja so obdelovali, nekaj svojega, nekaj drugih. Vendar poljski pridelki jim niso toliko nesli, da bi samo ob njih živeli. Imel je oče pol ure od doma svoj kamnolom, kamor je hodil kamen kopat in klesat. Ni bil kamnosek prve vrste, tudi kamnolom njegov ni bil posebno izvrsten, a dela je imel vedno dovolj. Saj ni bilo skoro kamenitih vrat ali oken, da bi jih on ali njegov oče ne bil napravil. Tam na pokopališču pa je kar mrgolelo spomenikov njegove roke.

Kadar je bilo po zimi, tedaj še-le se je moglo do dobrega vedeti in videti, koliko glav šteje kamnosekova

družina. Poleg očeta in matere vidimo pri kolovratu staro teto, pri peči kimajočega deda in za pečjo mrmrajočo babico. Za njenim hrbtom se greje Tončika, na peči sedi Jožek, pri čelesniku robka debeljačo strije Miha. Na drugi strani gleda izpod babičinega kožuha glava Frančkova, v zibeli ziblje najstarejša hči Ana najmlajšega Matevžka. Blažek jaše na tleh lesenega konjiča, Marijca pa pestuje punčico iz cunj. Pri mizi pa piše Žefa svojo nalogo, Janez pa čita iz razdrapanega abecednika.

Pisatelj ne more čitatelja zagotoviti, ali je naštel vse — vendar pa ga zagotavlja, da oče ni imel nad nikomer takega veselja, kakor nad Janezom, ki je poziral pri mizi debele črke tankega abecednika. Vedno ga je popraševal, ali že zna, in sestra Žefa je to bratu skoro zavidala, da se ni zanašala na materino skrb in ljubezen. Ko se Janez ujunači, da mu gre dotični odstavek že gladko, čita na glas po ukazu očetovem. Ko pa izreče besede »mica ni muca«, tedaj mora prenehati, zakaj vsi otroci se začno smejati na glas. Oče je vedel, da tudi ostra beseda ne izdá, dokler otroci smehu ne iztresejo. Smejali so se vsi, celo teta Mica se je namrdnila, dasi jo je nekako pogrelo pri Janezovem čitanju. Prereševali so dolgo časa navedeni stavek iz abecednika. Mica je krivila Janeza, da je nalašč tako čital, Žefa mu je očitala, da še čitati ne zna, oče pa je izgovoril sina s tem, da je najbrže v abecedniku tiskovna pomota.

Toda vrnimo se k Janezu. Hodil je v šolo. Glave ni imel trde po besedah učiteljevih, le polno muh in mušic je letalo po njegovi glavi. Dostikrat je napravil kako šalo v šoli, dasi so ga učitelj in stariši vselej posvarili, da v šoli ne sme norcev briti. Vkljub dobri glavi pa Janez vendar le ni hitro napredoval v učenju. Vzrok temu je bila daljna pot v šolo, neredno obiskovanje šole in obilica poslov, ki so jih doma nakladali Janezu. Zato se ne smemo čuditi, če je Janezek v desetem letu nosil še vedno abecednik pri sebi.

Dasi je bil Janez ljubljencek starišev, posebno očetov, užival je vendar le dobro vzgojo in potuhe ni dobival. Zato moramo reči, da je bil Janez priden otrok

pri delu, dasi je napravil svojim starišem marsikako grenko urico sè svojo lahkomišljenostjo.

* * *

Jeseni se je pridno delalo v kamnolomu. Oče si je pripravljaj robo za zimo in opoldne niti ni hodil domov kosit. Janez mu je nosil kosilo v kamnolom. Ob teh potih je imel dostikrat priliko porabiti vsestransko svojo svobodo.

Tam za Mlekužovo ogrado so rastle silno lepe jablane. Tako ljubko so pozdravljala kamnosekovega Janezka rdeče-rmenkasta jabolka, da se je vselej pomudil pri njih in jih ogledaval. Skoro je vedel naposled že za vsako jabelko, ki je viselo na jablani. Želja se ga je polotila, da bi katero odtrgal in nesel v poželjiva ustica. Toda takoj mu je namignil notranji glas angelja varuha: »Ne kradi!« — Janezek je stopal dalje.

Drugič in spet drugič se ustavi pri jablanah ter zre krog sebe, ali ga kdo vidi? Nekaj zašumi za ogrado — Janezek se zboji in odide.

Šumelo je spet za ogrado — Janezek se je šumenja privadil.

Veter šumlja po listju, ki pada raz jablano, mislil si je. Zleze na ogrado — oh, toliko jabolk leži po tleh.

Vzemi pa jej — pravi mu nekaj in že stegne roko Toda prestraši se. Kamen pod njim staklja na tla. Spomnil se je rajске Eve, ki je tako segala po prepovedanem sadu. Hitro skoči raz ogrado.

Ozrè se in na tleh vidi poleno.

»Oh, saj so jih že drugi klatili«, izdihne — prime za poleno in vrže je na jablano. Vse je zadrhtelo v njem, ob jednom pa se usuje kopica zrelih jabolk na tla. Zamíži, pobira, nameče si jih za srajco in hajdi urno domov.

Tekel je, kar so ga nesle noge. Zdelo se mu je, da vse vpije krog njega: tat, tat! Še tičev se je bal, srfetajočih pred njim iz grmovja.

Ko stopi na dvorišče, stopi najprvo v hlev in prešteva rudeča jabolka. Da bi jih okusil, ni mu prišlo na misel. Kmalu pa je njegov sklep gotov. Varno odprè

vrata, ozre se in pohiti po stopnicah v svisli. Tam napravi v slami globoko kotljo in va-njo zagrebe jabolka.

Ko vse to izvrši, vrne se v hišo, kakor bi se nič ne bilo zgodilo.

* * *

Janez je bil odslej ves drugačen. Zamišljen je hodil okrog in nič več se mu ni ljubilo tako smejati se in trgati se, kakor drugikrat. Le pri jabolkih je imel svoje misli. Celu materi se je čudno dozdevalo, da je Janez postal tako resen in moder in tudi očetu ni odšla ta sprememba.

V Janezu pa je do cela zmagal glas slabe vesti. Ni mu bilo dovolj jedenkrat polotiti se tujega blaga. Priložnost naredi grešnika. Kolikorkrat je odslej stopal vračaje se mimo Mlakuževe ograde, metal je polena in okleške na jablane. Ko pa tu ni bilo več jabolk, hodil je tudi na druge vrtove.

Otroci so zvedavi in tudi kamnosekov Jožek je bil v polni meri. Rad je pogledal za svojim bratom Janezom, češ, da bo tudi on tako vedel in delal, kadar bode večji. Ni čuda, da je Jožek ovohal brata, da hodi dostikrat v svisli, in ko mu je nekoč brat naravnost ukazal, da ne sme za njim v svisli, tedaj se je Jožka že celo polotila radovednost. Janez je šel v šolo, Jožek pa po stopnicah v svisli. Valil se je po slami in valil — toda vedno bolj se mu je udiralo in ko se vrne do trama, raz kateri je skočil v svisli — ni ga mogel več doseči

Zdaj se oglasi njegov močni glas in kričal je, da je letelo skozi ušesa. Seveda je čakal precej časa, zakaj svisli so bile precej oddaljene od hiše in tako brž se vendar ni moglo vedeti, kod se glasi človeški glas. Janez je bil vendar-le prvi, ki ga je slišal, prihajajoč iz šole. Sila pa se ustraši, ko zagleda svojega bratca v svislih. Za gotovo je menil, da je šel jest »njegova« jabolka. Toda Janez se hitro ujunači in praša mogočno :

»Kaj pa delaš ti tukaj?«

»Oh, Janez, ven, ven me vzemi!«

»Prav ti je, kaj pa hodiš in stikaš po svislih. Le čakaj, že povem materi.«

Ko pa ne more nič poizvedeti od Jožka, ki je kričal v enomer: »ven, ven!« poda mu roko in ga potegne iz svisel. Ko prideta po stopnicah na tla, odideta v hišo.

Ko stopita na prag, spomni se Jožek, da je pustil klobuk v svisljih.

»Moj klobuk, oh, moj klobuk!« začne kričati.

»Nič ne skrbi«, oglasi se za njim Žefa, ki je z Janezom prihajala iz šole, »pojdem jaz po-nj.«

»Kaj ti, da še ti v svisljih ostaneš? Pusti, pojdem že jaz po-nj«, odvrne Janez, ki mu ni bilo ljubo, da bi sestra stikala po svisljih.

Toda Žefa ga ni poslušala in že je na vrhu stopnic, da se zakadi v slamo.

Klobuk zagleda takoj v slami — toda o joj! Ko Žefa poskoči v svisli, dotaknejo se njena stopala nekaj trdega. Seže po klobuku, seže pa ob jednom tudi pod-se v slamo in glej — polno lepih jabolk zareži se ji nasproti. »O, o, o, jabolka!« zakliče samega veselja. Nabere jih brž v Jožkov klobuk in hajdi ž njimi v hišo k materi.

(Konec prih.)

Modri Slavo.

lavo si glavó podpira
Baš kot kakšen modriján;
V kaj li je tako zamišljen
Danes skoro že ves dan?

Njega vam v vzgled postavljam,
Deca, kakor on, i vi
Vedno mirno premišljujte
Modre, pametne stvari. —

Kaj sem rekel! Ah, nikari
Ne posnemajte ga, ne,
Ker sem še le zdaj zapazil,
Da lenuha — polža zrè!

Kolikrat na prvi hip se
Človek zmoti, pa kakó!
He, ni vedno tisti moder,
Ki podpira si glavó.

Smiljan Smiljanič.

